

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 34/2012-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2012 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť Mgr. R. D., T., zastúpeného advokátom Mgr. V. Š., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na informácie zaručeného v čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 224/2009 na pojednávaní konanom 30. novembra 2011 a jeho oznámením z 12. decembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mgr. R. D. na informácie zaručené v čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I na verejnom pojednávaní konanom 30. novembra 2011 vo veci vedenej pod sp. zn. 10 C 224/2009 a jeho oznámením z 12. decembra 2011 p o r u š e n é b o l o .

2. Oznámenie Okresného súdu Bratislava I z 12. decembra 2011 z r u š u j e .

3. Mgr. R. D. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 323,52 € (slovom tristodvadsaťtri eur a päťdesiatdva centov), ktorú je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet jeho advokáta Mgr. V. Š., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 34/2012-9 zo 14. marca 2012 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. R. D., T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na informácie zaručeného v čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 224/2009 na pojednávaní konanom 30. novembra 2011 a jeho oznámením z 12. decembra 2011.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že «Sťažovateľ sa ako verejnosť zúčastnil dňa 30.11.2011 verejného pojednávania na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „OS BA I“) vo veci sp. zn. 10C/224/2009, z ktorého vyhotovoval zvukový záznam. Sťažovateľ však vyhotovovaním zvukového záznamu nijako nerušil priebeh pojednávania, keďže jeho nahrávacie zariadenie nevydávalo zvuky ani nebolo zdrojom svetelných efektov, nebolo nadrozmerne, sťažovateľ sa za účelom vyhotovenia zvukového záznamu nepohyboval v súdnej sieni, ale iba pokojne sedel na mieste určenom pre verejnosť.

Hodinu po začatí pojednávania si navrhovateľ všimol, že sťažovateľ vyhotovuje zvukový záznam priebehu pojednávania a upozornil na to sudkyňu.

Sudkyňa na upozornenie zo strany navrhovateľa zareagovala tým, že sťažovateľovi najprv oznámila, že bol povinný požiadať súd o súhlas s nahrávaním, neskôr toto stanovisko zmenila tak, že bol povinný nahrávanie vopred oznámiť súdu.

Súčasne sudkyňa oznámila sťažovateľovi, že zvukový záznam pojednávania nesmie použiť bez súhlasu súdu. Následne listom zo dňa 08.12.2011 sťažovateľ požiadal súd o súhlas s použitím zvukového záznamu. Listom zo dňa 12.12.2011 súd oznámil sťažovateľovi nesúhlas s použitím zvukového záznamu.».

Sťažovateľ ďalej po citovaní označených článkov ústavy a relevantnej judikatúry ústavného súdu v rámci dôvodov sťažnosti uviedol:

«Zákonmi, ktoré upravujú právo na informácie vo vzťahu k súdnemu pojednávaniu sú Občiansky súdny poriadok a zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich. Tieto právne predpisy nespájajú výkon práva na informácie s ohlasovacou ani povoľovacou povinnosťou a nerobí tak ani iný právny predpis.

Ust. § 117 ods. 1 OSP síce umožňuje urobiť samosudcovi „vhodné opatrenia“, jeho rozhodovacia právomoc je však obmedzená na súdnu sieň, v ktorej vedie pojednávanie a časovo je vymedzená priebehom súdneho pojednávania (nemôže uplatniť oprávnenia podľa § 34 ods. 3 zákona o sudcoch a prísediacich mimo času pojednávania, t. j. pred pojednávaním alebo po pojednávaní). Vhodné opatrenia v zmysle ust. § 117 OSP však môžu smerovať iba k naplneniu účelu pojednávania a vykonaniu dôkazov. Takýmto opatrením však nie je podmieňovanie vyhotovovania zvukového záznamu priebehu pojednávania oznámením či povolením, pokiaľ samozrejme vyhotovovaním záznamu nedochádza k rušeniu priebehu pojednávania. Sťažovateľ však vyhovovaním zvukového záznamu priebeh pojednávania nijako nenarúšal, čoho dôkazom je aj skutočnosť, že navrhovateľ si všimol zhotovovanie zvukového záznamu až hodinu po začatí pojednávania.

Samosudkyňa však výkon sťažovateľovho práva na informácie podmieňovala najskôr povolením, neskôr už iba ohlásením. Zároveň povolením podmieňovala aj neskoršie použitie zvukového záznamu a po podaní písomnej žiadosti zo strany sťažovateľa mu tento súhlas odoprela.

Sudkyňa tak svojím postupom bez zákonného oprávnenia obmedzila právo sťažovateľa na informácie podľa čl. 26 ods. 1, ods. 2 ústavy.»

Na základe uvedených podstatných skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. OS BA I postupom na pojednávaní dňa 30.11.2011 vo veci sp. zn. 10C/224/2009 porušil základné práva sťažovateľa zaručené v čl. 26 ods. 1, ods. 2 Ústavy SR.

2. OS BA I oznámením nesúhlasu s použitím zvukového záznamu listom zo dňa 12.12.2011 porušil základné práva sťažovateľa zaručené v čl. 26 ods. 1, ods. 2 Ústavy SR.

3. Oznámenie OS BA I zo dňa 12.12.2011 sa zrušuje.

4. OS BA I je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania na účet jeho právneho zástupcu do dvoch týždňov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

K prijatej sťažnosti sa vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou JUDr. A. K., listom sp. zn. Spr 3314/2012 z 18. apríla 2012. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k veci uviedla:

„Podľa názoru sťažovateľa, postup zákonnej sudkyne v konaní vedenom pod sp.zn. 10C 224/2009 odporuje zákonu, pretože podľa ústavného práva na informácie spočívajúce vo vyhotovovaní písomných zápisov, či zvukového záznamu na verejnom súdnom pojednávaní nepodlieha povoleniu ani ohlasovacej povinnosti, a to ani pri zaznamenávaní informácii, ani pri ďalšom nakladaní s nimi. Konanie sudkyne (tým že dňa 12.12.2011 oznámila pánovi D., že súd nesúhlasí s použitím zvukového záznamu) predstavuje svojvoľné obmedzenie verejnej kontroly súdnictva a zároveň je spôsobilé narušiť dobrú povest' súdnictva.

Ústava Slovenskej republiky vo svojom článku 46 ods.1 garantuje zásadu sudcovskej nezávislosti. V tejto súvislosti sa ako orgán štátnej správy súdu nemôžem vyjadrovať alebo hodnotiť zvolený procesnoprávny postup zákonnej sudkyne v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.zn. 10C 224/2009, usmerňovať, akým spôsobom má postupovať, zaujímať svoj právny názor k veci alebo akýmkoľvek spôsobom ju ovplyvňovať, či už ide o postup v konaní alebo spôsob rozhodovania.

Z vyjadrenia zákonnej sudkyne som zistila, že sudkyňa nemá vedomosť, že by porušila procesné právo účastníkov konania a ani prítomnej verejnosti na pojednávaní konanom dňa 30.11.2011. Má za to, že neporušila ústavné právo Mgr. R. D. na pojednávaní konanom dňa 30.11.2011, ktorý realizoval nahrávku súdneho pojednávania. Na pojednávaní boli navrhovateľom zverejnené mená osôb, ktorých navrhovateľ rozhodoval ako zákonný sudca v rámci trestného konania. S použitím analógie legis s vyhláškou č. 482/2011 Z. z. o zverejňovaní súdnych rozhodnutí Ministerstva spravodlivosti SR, súd nemohol udeliť súhlas s uverejnením nahrávky v rozsahu požadovanom Mgr. R. D., nakoľko mená účastníkov konania pri zverejňovaní súdnych rozhodnutí sú anonymizované a to by malo platiť aj pri prezentácii predmetnej nahrávky. Celej záležitosti sa podľa názoru sudkyne dalo predísť, ak by pán Mgr. R. D. pred otvorením pojednávania upovedomil súd, že nahrávku súdneho konania bude realizovať. Súd by pri výpovedi navrhovateľa upozornil, aby neuviedol celé mená obžalovaných, o ktorých rozhodoval.

Konečné rozhodnutie ponechávam na zváženie Ústavnému súdu Slovenskej republiky.“

Predsedníčka okresného súdu zároveň oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, ak ústavný súd dospeje k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním doručeným 23. apríla 2012 ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy.

III.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh, z obsahu zápisnice o pojednávaní a zvukového záznamu zachytávajúceho priebeh verejného súdneho pojednávania konaného 30. novembra 2011 v právnej veci vedenej pod sp. zn. 10 C 224/2009 možno skutkový stav veci týkajúci sa predmetu konania zhrnúť takto:

Sťažovateľ sa 30. novembra 2011 zúčastnil ako predstaviteľ verejnosti na súdnom pojednávaní pred okresným súdom v konaní o tzv. antidiskriminačnej žalobe vedenom pod sp. zn. 10 C 224/2009. O priebehu súdneho pojednávania si sťažovateľ vyhotovoval zvukový záznam. Keď navrhovateľ (sudca Okresného súdu Žilina, pozn.) zistil, že sťažovateľ vyhotovuje zvukový záznam z verejného pojednávania, upozornil na túto skutočnosť konajúcu sudkyňu. Konajúca sudkyňa na upozornenie reagovala oznámením sťažovateľovi, že bol povinný požiadať súd o súhlas s vyhotovovaním zvukového záznamu, neskôr svoje stanovisko zmenila tak, že bol povinný nahrávanie vopred oznámiť súdu. Súčasne konajúca sudkyňa oznámila sťažovateľovi, že vyhotovený zvukový záznam nesmie byť použitý bez súhlasu súdu, a poučila sťažovateľa, že nahrávku nebude môcť použiť vzhľadom na obsah výpovede navrhovateľa v prerokúvanej veci. Sťažovateľ listom z 8. decembra 2011 požiadal okresný súd o udelenie súhlasu na použitie zvukového záznamu, ktorý mienil zverejniť na voľne prístupnej internetovej stránke. Okresný súd listom z 12. decembra 2011 oznámil sťažovateľovi, že s použitím (zverejnením) zvukového záznamu nesúhlasí.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 224/2009 na pojednávaní konanom 30. novembra 2011 a jeho oznámením z 12. decembra 2011, ktorým vyslovil nesúhlas s použitím (zverejnením) zvukového záznamu vyhotoveného sťažovateľom z verejného súdneho pojednávania, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na informácie podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy.

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Ústavný súd už konštatoval (II. ÚS 7/00, II. ÚS 26/02), že v rámci čl. 26 ústavy existujú dve skupiny správania a činností, a to tie, ktoré vyžadujú povolenie (pričom toto tvorí podmienku ich vykonávania), a tie, ktoré možno vykonávať bez povolenia štátneho orgánu. Za predpokladu, že nastanú okolnosti, ktoré sú uvedené v čl. 26 ods. 4 ústavy (ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti), ich však možno obmedziť zákonom.

Osobný rozsah základného práva na informácie je daný slovom každý. Právo vyhľadávať a prijímať informácie treba pritom chápať ako konanie smerujúce k získaniu, prijímaniu a spracovaniu informácie. Realizácia tohto práva súvisí s uplatnením všeobecnej povinnosti orgánov verejnej moci poskytovať informácie o svojej činnosti, postupoch, konaniach, rozhodovacích procesoch a rozhodnutiach jednotlivým fyzickým osobám alebo hromadným informačným prostriedkom.

Podľa právneho názoru ústavného súdu vysloveného napr. v rozhodnutiach vo veciach vedených pod sp. zn. II. ÚS 28/96 a sp. zn. II. ÚS 7/00 sloboda prejavu a právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie sa zaručuje každému jednotlivcovi ako jeho základné právo. Prostredníctvom práva prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie sa každému umožňuje dozvedieť sa informáciu a získať informáciu do svojej dispozičnej sféry a v nej informáciu spracovať pre svoju potrebu i potrebu iných, keďže v súlade s ústavou k nemu patrí aj právo informáciu ďalej rozširovať.

Právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie teda chráni možnosť získať informácie nielen pasívnym správaním, ale aj aktívnym správaním oprávnenej osoby.

Z ústavnej definície vyplýva, že právo na informácie zaručené v čl. 26 ústavy má tri zložky, a to vyhľadávanie, prijímanie a rozširovanie informácií. Ide o tri relatívne samostatné zložky práva na informácie. Vyhľadávanie informácií je vlastne zisťovanie, či v oblasti záujmu toho, kto informácie vyhľadáva, informácie vôbec jestvujú, aké a kde sa nachádzajú. Prijímanie informácií je získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť subjektom pre vlastnú potrebu, ako aj pre potrebu iných spracovaná. Získanie informácie sa môže uskutočňovať tak zmyslovými orgánmi, ako aj rôznymi technickými prostriedkami, akými sú za súčasného stavu zvukové, obrazové, ako aj zvukovo-obrazové záznamy, ale aj akýmkoľvek iným spôsobom. Rozširovanie informácií je akýkoľvek spôsob odovzdania prijatej informácie ďalšiemu subjektu, resp. ďalším subjektom (*mutatis mutandis* I. ÚS 57/00).

Ústava ponecháva v dispozičnej sfére každého oprávneného subjektu, aby sa rozhodol, ako právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať informácie o verejných veciach uplatní a či pritom využije technické zariadenia určené na vyhotovenie obrazového, zvukovoobrazového alebo zvukového záznamu (podobne aj II. ÚS 28/96).

Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“) nepokrýva všetky aspekty ústavného práva na informácie

v zmysle čl. 26 ods. 1 ústavy a na daný prípad sa nevzťahuje [podľa § 3 ods. 1 zákona o slobode informácií sa tento zákon vzťahuje len na informácie, ktoré má inštitúcia k dispozícii, nemožno ho použiť na nahrávanie práve prebiehajúcej udalosti, inštitúcia podávajúca informácie má povinnosť vybaviť žiadosť o informácie v zákonom ustanovených lehotách a navyše sa podľa § 11 ods. 1 písm. d) zákona o slobode informácií tento zákon nevzťahuje na informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdov a orgánov činných v trestnom konaní].

Obmedzenie práva zaručeného podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy zákonom je možné, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti (čl. 26 ods. 4 ústavy). Základným predpokladom ústavnosti obmedzenia práva na informácie je to, aby bolo obmedzenie uložené zákonom. Termínom „zákon“ sa podľa judikatúry ústavného súdu rozumie neurčitý počet všeobecne záväzných právnych predpisov s definovaným stupňom právnej sily (II. ÚS 28/96).

Zákonmi, ktoré upravujú právo na informácie v súvislosti s možnosťami a spôsobmi ich získavania, sú vzhľadom na daný prípad zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) a zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“).

Podľa § 116 ods. 2 OSP na zabezpečenie nerušeného priebehu pojednávania súd môže vykonať opatrenia potrebné na usmernenie správania prítomných osôb.

Podľa § 117 ods. 1 OSP pojednávanie vedie predseda senátu, a to tak, aby prispelo k spravodlivému rozhodnutiu, aby splnilo výchovný účel a aby prebiehalo dôstojne a nerušene. Robí vhodné opatrenia, aby zabezpečil splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov; dbá pritom aj na to, aby svedkovia, ktorí dosiaľ neboli vyslúchnutí, neboli prítomní na pojednávaní.

Podľa právneho názoru ústavného súdu zákon týmito ustanoveniami vymedzuje hranice sudcovského (predseda senátu, samosudca) rozhodovania o opatreniach potrebných na usmernenie správania prítomných osôb (teda nielen účastníkov konania), o vedení pojednávania so zreteľom na jeho dôstojný a nerušený priebeh, ako aj o vhodnosti opatrení na zabezpečenie splnenia účelu pojednávania.

Podľa § 34 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediacich sudca, ktorý vedie súdne pojednávanie, rozhoduje o tom, či je možné v priebehu pojednávania uskutočňovať obrazové záznamy, obrazové prenosy alebo zvukové prenosy. Ustanovenie citovaného zákona sa teda týka použitia videotechniky a v oblasti audiotechniky sa týka iba prenosov na diaľku (rozhlas, televízia), nie magnetofónových záznamov, pokiaľ súčasne nie sú diaľkovo reprodukované.

Keďže zákon o sudcoch a prísediacich nevyžaduje súhlas predsedu senátu (samosudcu) na vyhotovenie zvukového záznamu a nerobí tak ani iný právny predpis, ústavný súd vychádza z názoru, že v právomoci predsedu senátu (samosudcu) je iba to, aby v zmysle ustanovenia § 117 ods. 1 OSP urobil „vhodné opatrenia“.

Podľa právnych názorov ústavného súdu vyslovených už v uvedených konaniach (II. ÚS 28/96, II. ÚS 7/00) sudca môže o uložení poriadkového opatrenia uvažovať len v rámci ústavy a zákonov upravujúcich priebeh konania. V prípadoch, keď zákon výslovne upravuje postup súdu a členov senátu, sudca svojou úvahou nemôže uložiť iné poriadkové opatrenie, ako mu dovoľuje zákon, ani nemôže uložiť zákonom dovolené poriadkové opatrenie vtedy, keď nie sú splnené zákonom ustanovené podmienky na uloženie poriadkového opatrenia.

Ústava neobsahuje zákaz prijímať informácie o činnosti orgánov Slovenskej republiky, teda ani o činnosti orgánov súdnej moci. Sťažovateľ bol v danom prípade v postavení osoby prítomnej na verejnom pojednávaní, ktoré tvorí vznik práva na všeobecne prístupný informačný zdroj a ktoré mu (t. j. každému) zaručuje prijímanie a vyhľadávanie informácií v zmysle čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy.

Ústava ani zákonná právna úprava nevylučujú situáciu, aby každá osoba prítomná na pojednávaní prijímala informácie z toho istého zdroja viacerými spôsobmi. Ponechávajú však na rozhodnutí každého oprávneného subjektu, v akej forme právo prijímať informácie uplatní (či si vyhotoví záznam písomne, či využije svoju pamäť alebo či pritom využije technické zariadenia určené na vyhotovenie zvukového záznamu).

Ústavný súd už konštatoval, že rozhodovacia právomoc predsedu senátu pri vedení pojednávania je obmedzená na súdnu sieň, v ktorej vedie pojednávanie, a časovo je vymedzená priebehom súdneho pojednávania (nemôže uplatniť oprávnenia podľa § 34 ods. 4 zákona o sudcoch a príseďiacich, príp. opatrenia podľa § 116 ods. 2 a § 117 ods. 1 OSP mimo času pojednávania, t. j. pred pojednávaním alebo po pojednávaní) (m. m. II. ÚS 26/02).

Dôvodom nesúhlasu okresného súdu na použitie zvukového záznamu bola skutočnosť, že v priebehu súdneho pojednávania boli zverejnené mená osôb (obžalovaných), o ktorých navrhovateľ rozhodoval ako zákonný sudca v rámci trestného konania. V tejto súvislosti okresný súd argumentoval analogickým použitím vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 482/2011 Z. z. o zverejňovaní súdnych rozhodnutí (ďalej len „vyhláška č. 482/2011 Z. z.“), ktorou sa vykonávajú ustanovenia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) týkajúce sa povinnosti súdov zverejňovať a sprístupňovať súdne rozhodnutia.

Ústavný súd predovšetkým uvádza, že vyhláška č. 482/2011 Z. z., ako aj ustanovenie § 82a zákona o súdoch nadobudlo účinnosť 1. januára 2012, na posudzovaný prípad ich preto nemožno aplikovať. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že vyhláška č. 482/2011 Z. z., ako aj citované ustanovenie zákona o súdoch sa vzťahuje na anonymizáciu rozhodnutí súdov, ktoré boli nimi vydané a ktoré podliehajú povinnému zverejňovaniu. V zmysle citovaných právnych predpisov sú povinné postupovať súdy pri

plnení povinnosti poskytovať informácie o svojej činnosti a v žiadnom prípade ich nemožno aplikovať (ani analogicky) na subjekty realizujúce svoje ústavné právo na informácie.

Povinnosť dbať na ochranu práv a právom chránených záujmov dotknutých osôb pri slobodnom rozširovaní informácií v posudzovanom prípade zaťažuje sťažovateľa, a nie okresný súd, ktorý nenesie žiadnu zodpovednosť za prípadný zásah do týchto práv alebo oprávnených záujmov. Inak povedané, za prípadné porušenie (nerešpektovanie) práv a právom chránených záujmov dotknutých osôb zverejnením zvukového záznamu nesie zodpovednosť sťažovateľ, a nie okresný súd, ktorý nemá žiadnu právnu možnosť limitovať sťažovateľa v dispozícii s vyhotoveným zvukovým záznamom z verejného súdneho pojednávania. V okolnostiach posudzovaného prípadu prichádzalo do úvahy prijatie opatrenia podľa § 116 ods. 3 OSP (vylúčenie verejnosti pre celé konanie alebo pre jeho časť), ku ktorému však okresný súd nepristúpil.

Na základe zistených skutočností a uvedených právnych východísk ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 224/2009 na verejnom súdnom pojednávaní konanom 30. novembra 2011 tým, že podmienil použitie zvukového záznamu vyhotoveného sťažovateľom privolením súdu, ako aj neudelením súhlasu na použitie zvukového záznamu z verejného súdneho pojednávania v označenej veci, zasiahol do výkonu základného práva sťažovateľa na informácie zaručeného čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy. Tento postup okresného súdu prekračuje zákonom ustanovené možnosti obmedzenia základného práva na informácie, t. j. nie je vhodným ani primeraným opatrením na základe Občianskeho súdneho poriadku ani na základe zákona o sudcoch a prísediach.

Vzhľadom na definíciu jednotlivých zložiek práva na informácie treba dospieť k záveru, že nesúhlas okresného súdu s použitím zvukového záznamu z verejného súdneho pojednávania smeroval bezprostredne iba proti právu sťažovateľa na slobodné rozširovanie informácií prostredníctvom zvukového záznamu. Uvedeným postupom okresný súd zasiahol do výkonu práva sťažovateľa zvoleným spôsobom získané informácie rozširovať.

V dôsledku uvedeného ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu na verejnom pojednávaní konanom 30. novembra 2011 vo veci vedenej pod sp. zn. 10 C 224/2009 a jeho oznámením z 12. decembra 2011 bolo porušené základné právo sťažovateľa na slobodné rozširovanie informácií pomocou zvukového záznamu zaručené v čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy.

V.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Vzhľadom na konštatované porušenie práv sťažovateľa oznámením okresného súdu z 12. decembra 2011, ktorým okresný súd neudelil súhlas na použitie (zverejnenie) zvukového záznamu vyhotoveného sťažovateľom, ktorý ani nemusel byť udelený, ústavný súd toto oznámenie zrušil (bod 2 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho obligatórnym právnym zastúpením advokátom v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľ si uplatnil trovy konania za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2012 v celkovej sume 408,98 €, ktoré aj bližšie špecifikoval.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 127,16 €, t. j. spolu 254,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 269,58 €. Keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa

zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Náhradu za ďalší úkon – odpoveď na výzvu ústavného súdu z 10. apríla 2012 – ústavný súd nepriznal z dôvodu absencie vecného rozmeru vo vzťahu k predmetu konania. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 323,52 €.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) podľa výroku rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2012